

چکیده :

بررسی علل شیوع بد حجابی یکی از راه گشاه ترین مباحث در جهت رفع مشکل بدحجابی است . که در این مقاله سعی شد تا با پرداختن به این عوامل در جهت پیشرفت کمی و کینی دستاوردی ارائه گردد. این نوشتار به صورت فردی و با استفاده از منابع کتابخانه ای که شامل منابع فقهی ، تفسیری و تربیتی می باشد جمع آوری شده و به بررسی علت شیوع بد حجابی می پردازید با این هدف که آموزه های این مقاله در جامعه امروز به کار آید . محور بحث در این مقاله بررسی علل شیوع بدحجابی است و نتیجه ای که از این بحث حاصل شده عبارت است از اینکه عواملی چون ضعف ایمان ، خلاء مای درونی و در حوزه ی فردی و عواملی چون تضعیف جایگاه امر به معروف ، شبکه افکنی رسانه ها علیه حجاب ، تهاجم فرهنگی و در حوزه اجتماعی در شیوع بد حجابی زنان در جامعه امروز تاثیر بسزایی داشته است که میبایست این عوامل را مورد بررسی قرارداد تا در جهت اصلاح جامعه به کار گرفته شوند.^۱

^۱ فاطمه صحرا گرد پایه دوم ، سطح ۲، مدرسه علمیه صدیقه فاطمه ، درس اخلاق ، استاد خانم طاهره گرزین ، سال

مقدمه :

حجاب را می توان از مباحث مرتبط از باب و علوم تربیتی دانست . در هر عصر و زمانی ظاهر هر شخص اولین ملاکی است که می توان به واسطه ی آن درباره ی شخصیت و اعتقادات هر فرد قضاوت نمود مقوله ی حجاب مساله ی عمومی بین زن و مرد است . هرچند حجاب درمورد زن ظهور بیشتری دارد و آنچه هم در این مقاله مطرح می شود حجاب و بدحجابی بانوان است حجاب یکی از دستورات واجب الهی است که بر طبق آن هر زن مسلمان باید تمام بدنش غیر از گردی صورت و دست ها تا مچ را از نامحرم بپوشاند و بی حجابی یک معضل اجتماعی است که یک خانم بدون در نظر گرفتن دستورات الهی و همچنین حقوق دیگران در جامعه حاضر می شود و با ظاهر نامناسب خود زمینه بروز گناهان زیادی در جامعه بوجود می آورد آنچه د میان ابعاد مختلف موضوع حجاب در این مقاله مطرح می شود و علل بدحجابی زنان است. مساله ی حجاب از همان ابتدای خلقت یعنی از زمان خلقت حضرت آدم و حوا آغاز شد در آن هنگام که بر طبق صریح آیه قرآن با خوردن میوه ممنوعه حجابشان کنار رفت و برای پوشاندن خود از برگ درختان استفاده کردند موضوع حجاب از قرآن ۱۳ قبل از میلاد در سینه پیدایش کتاب مقدس به صورت علم مدرن درآمد و اولین نگارش ها در این باب به ثبت رسید و این نگارش تا به امروز ادامه داشت و در عصر امروز هم کتب بسیاری در این زمینه نگاشته شده است.

مفهوم لغوی : حجاب از ریشه ی حجب به معنای پوشش ، روگیری ، سترو عفاف و همچنین در معنای حائل شدن ، پوشاندن ، مانع شدن نیز آمده است .

مفهوم اصطلاحی: جوام در اصطلاح شرع به معنای پوشیدن زن خویشان را از مرد نامحرم از دستورات اکید شرع مقدس و از ضروریات و بدیهیات این دین دهه ی ادیان آسمانی است. همچنین در کتب دیگر به معنای پوشش ، لباس یا پارچه و هرچیزی که چیزی را بپوشاند آمده است و هر حد حائل ، فاصله و مانع میان دو یا چند چیز را حجاب گویند .

ضرورت حجاب با توجه به آیه جلباب

سوره احزاب که معروف به آیه جلیات است چنین است .^۲

یا ایها النبی قل لازدواجک و بناتک و نساء المومنین یدنین علیمن من جلا بیهنن دلک ادنی ان یعزفن فلا یوذین و کان الله غفورا رحیما.

«ای پیامبر به همسرانت و دخترانت به زنان مومنین بگو که جلباب های خویش را به خود نزدیک سازند . این کار برای اینکه شناخته شوند و مورد اذیت قرار نگیرند مناسب تر است و خداوند آموزنده مهربان است»

در این آیه دو مطلب را باید مورد توجه قرارداد اول اینکه جلباب چیست و نزدیک کردن آن یعنی چه؟ و دیگر آنکه آنچه به عنوان علت و فایده این دستور ذکر شده که شناخته شوند و مورد اذیت واقع نشوند چه معنی دارد ؟

اما مطلب اول در اینکه جلباب چه نوعی لباس را گویند ، کلمات مفردین و لغو بین متفاوت است .

المنجد می نویسد : جلباب یعنی پیراهن یا لباس گشاد

در مفردات آمده : جلباب یعنی پیراهن و روسری

در قاموس اللغة : به معنای پیراهن و جامه ی گشاد و کوچکتر از ملحفه «چادر»

و در لسان العرب : جامه ای از چارقه بزرگتر و از عبا کوچکتر معنا شد .

^۲ احزاب ، ۵۹

چنان که ملاحظه می شود معنای جلباب چندان روشن نیست آنچه صحیح به نظر می رسد این است که جلباب شامل هر جامه وسیع شده ولی غالباً در مورد روسری هایی که چارقد بزرگتر و از ردا کوچکتر بوده به کار رفته است .

و مقصود از نزدیک ساختن جلباب : پوشاندن با آن می باشد کما اینکه وقتی به زن می گویند جامه ات را به خود نزدیک کن مقصود این است که آن را رها نکن ، آن را جمع و جور کن و خود را با آن بپوشان و اما مطلب دوم و بحث در علتی که برای این دستور ذکر شده است .

احتمال اولی که مفسرین گفته اند این است که چون در قدیم پوشاندن سر برای کنیزان واجب نبود لذا زنان آزاد دستور داده شد که بدون جلباب از خانه خارج نشوند تا کاملاً از کنیزان تشخیص داده شود و مورد مزاحمت واقع نشوند .

پس بنابراین احتمال معنای جمله ی « ذلک ادنی ان يعرفن فلا یوذین » این است که بدین وسیله شناخته شوند که آزادند نه کنیز پس مورد آزار و تعقیب جوانان قرار نمی گیرند .

احتمال دیگر این است که وقتی زن پوشیده و سنگین از خانه بیرون رود و جانب عفاف و پاکدامنی را رعایت کند از غیر خودش شناخته شده و افراد فاسد جرات نمی کنند معترض او شوند .

پس بنابراین احتمال معنای جمله این است که بدین وسیله شناخته شوند که زنان عفیف و نجیب می باشند و بیمار دلان از طمع به آنان چشم بپوشند زیرا معلوم می شد که اینجا حریم عفاف است . چشم طمع کور و دست خیانت کوناه است .

محسنات حجاب :

حجاب یکی از دستورات الهی و یک امر پسندیده و مورد توجه علما و نیکان جامعه است در این اساس در این تصمیم به بررسی برخی از فواید و محسنات این امر مهم می پردازیم :

۱- حجاب و امنیت

حجاب مسئله ای چند بعدی است و اتفاقاً یکی از ابعاد حساس و مهم آن بعد امنیتی است که در دو شاخه ی فردی و اجتماعی قابل ملاحظه است .

الف (امنیت فردی

مراعات حجاب و رفتار عفیفانه ، امنیت شخص را تامین می کند و او را از آسیب ها و خطرات زیادی ایمن می کند . چنان که بی حجابی و بی عفتی را برای تعرض به فرد و آزار و اذیت های او فراهم می کند .

نیم نگاهی به آنچه در دنیای امروز می گذرد این ادعا را ثابت می کند بسیاری از آزار و اذیت ماه تعرض ها امانت ها و هتک حرمت هایی که نسبت به بانوان صورت می گیرد متوجه دختران و زنان فاقد حجاب و پوشش مناسب است امر مهمی که خداوند درقرآن کریم برای آن تاکید کرده و حجاب را سپر محکمی برای زنان در برابر هوس رانان بی بند و بار معرفی می کند و می فرماید :

یدنین علیهن من جلا بیجن ذلک ادنی یعرفن فلا یوذنین^۳

ب) امنیت اجتماعی

شاخه ی دیگری که در بعد امنیتی حجاب قابل بحث است بعد اجتماعی است هر اجتماع برای رشد و تعالی در کنار امنیت نظامی ، اقتصادی ، سیاسی یابد از امنیت فرهنگی و اخلاقی نیز برخوردار باشد این امر به خصوص در جامعه اسلامی از ضروریات است که باید به طور جدی مورد توجه قرار بگیرد

در جامعه ای که بر پایه ارزش های اسلامی و اخلاقی شکل گرفته و با خون صد ها هزار شهید بارور و کشوفا شده و اکثریت مردم هنجارهای دینی و اخلاقی آن را پذیرفته اند سزاوار نیست که عده ای با بی حجابی و بی عفتی مخل امنیت روحی و روانی جامعه شده و آرامش و آسایش مردم را به هم ریخته و عملاً با ارزش های والای اسلامی و اخلاقی و اعتقادات آن مخالفت کنند.

۲- موفقیت های معنوی

زن پوشیده ، از بین خود و خدا ، خدا را برگزیده است و به احکام دین رو کرده است . چنین انتخابی به روحیه ، تفکر و عمل او حال و هوای دیگری من بخشد و به پوشش او معنا می دهد

^۳ احزاب ، ۵۶

رسول ، جعفریان ، رسائل حجابیه ، قم ، دلیل ماه ، ۱۳۸۰

از هر دوجهت پیش گفته مردود است زیرا اولاً روایت دال بر کرامت است رنگ مشکی غالباً به جهت سند ضعیف هستند ، اگر هم مشکل سندی نداشته باشند مربوط به زمان بنی عباس و اختصاص رنگ مشکی به عباسیان دارد، و در غیر این هم در ضمن همین روایات ، امام صادق علیه السلام کرامت رنگ مشکی را در سه چیز استثنا کرد که عبارتند از : عمامه ، نعلین و کسا (لباس بلند سرتاسری خانم ها) .

علی ، غلامی ، مسئله حجاب در جمهوری اسلامی ایران ، تهران ، دانشگاه امام صادق (علیه السلام) ، دوم ۱۳۹۳ ، ص ۱۳۷

و ثانیاً : در میان روانشناسان هم مشخص نیست که کدام روان شناس رنگ مشکی را عامل افسردگی دانسته و استناد مستشکلین معلوم نیست و روان شناسان قائل بد بین چیزی نیستند .

نمونه های این شاه پراکنی ها در مطبوعات داخلی و خارجی به وفور قابل مشاهده است . که ما در اینجا تنها به یک نمونه از آن اشاره کردیم ، حال سوال اینجاست که پاسخ این دست شبهات در کجا و چگونه داده می شود . جوان و نوجوان که این مطالب را در نشریات و رسانه ها مشاهده می کنند. چطور باید پاسخ آن را بیابد ؟ در جامعه امروز عدم پاسخگویی و یا پاسخ های غیر کار آمد باعث میشود که این ادعا های واهی به تدریج بعنوان قطعیات تاریخی ، فقهی ، کلامی تفسیری و در ذهن مخاطب جای می گیرد و آن گاه توقع رعایت حجاب و پوشش کامل از یک دختر نوجوان و جوان چندان معمول و منطقی نخواهد بود .
تهاجم فرهنگی:

جهان غرب برای تحقیق سلطه کانل سیاسی - اقتصادی خود به تحقیر فرهنگی کشورهای اسلامی و تحمیل فرهنگ مبتذل خود پرداخته و ترویج بی حجابی و فساد و زنان را بعنوان یکی از کارآمدترین راه تجربه کرده است تا جایی خود به این واقعیت اعتراف کرد.

یکی از نمایندگان سیاسی انگلستان در ایران در ارزیابی حجاب زن ایرانی مینویسد :
در مساله بی حجابی زنان باید باید کوشش فوق العاده ای بعمل آوریم تا زنان مسلمان به بی حجابی و رها کردن چادر مشتاق شوند . باید استفاده از شواهد و دلایل تاریخی ثابت کنیم که

پوشیدگی زن از دوران بنی عباس متداول شده و مطلقاً سنت اسلام نیست و پس از آن که حجاب زن مسلمان با تبلیغ وسیعی از میان رفت .

فاطمه جعفر پناه ، علل بد حجابی در جوامع اسلامی ، استاد راهنما : خانم جوکار ، عدم انتشار ، سطح ۲ جامعه الزهرا قم ، ۱۳۸۸ ، ص ۷۰

وظیفه ماموران ما آن است که جوانان را به عشق بازی و روابط نامشروع با زنان غیر مسلمان کاملاً بدمن حجاب ترغیب دارند تا زنان مسلمان از آن تقلید کنند.

مهاجمین با توجه به نقش ممتاز زن در تعالی جامعه از یک سو و جایگاه زن در انحطاط یک اجتماع لز سوی دیگر از آنان در راستای اهداف خویش ، از رشد و تعالی آن ها در جامعه بکاهند.

الگو های ناهنجار :

انسان فطرتاً الگو گزین و الگو پذیر است . پیوسته در این اندیشه است که ارزشهایی را بدان باور دارد در چهره ای مجسم بنگرد و خود را همانند آن الگو بسازد . مساله الگو در اخلاق اسلامی و روان شناسی ارموزه جایگاه مهمی دارد و توجه دادن قرآن به انسان را به پیامبر به عنوان ((اسوه حسنه)) و بر نمودن چهره های نیک و بد همه در جهت توجه به جایگاه الگو در ساختار روحی و انسانی است . از این رو هویت ستیزان در پی اقدام های گسترده در جایگزینی الگوها نیز تلاشی شگرف به کار برده اند.

قهرمان سازی ، الگو آفرینی آن چنانی برای زن در جهت زدایش هویت او و کمرنگ ساختن انگیزه های او برای رعایت شئون اسلامی ، برنامه وسیع استعمار بوده است .

طرح شعار مخالفت حجاب با آزادی زنان

دشمنان اسلام از راههای مختلفی می کوشند. پایبندی به حجاب را از افراد بگیرند. یکی از این راهها این است که می گویند حجاب زن موجب سلب آزادی و مانع حضور وی در جامعه می شود مفهوم آزادی زنان در جامعه غربی در واقع ظلم به زنان است چرا که زنان تنها در مسائل شهوت رانی غیر اخلاقی آزاد گذاشته می شوند.

علی ، علمی ، مساله حجاب در جمهوری اسلامی ایران ، دانشگاه امام صادق ((علیه السلام

((دوم ، ۱۳۹۳ ، مریم اسماعیلی کریمی تبار ، علل بد حجابی ، بانوان شیع ، ۱۳۸۳ ص ۱۳۰

و آنان را آزاد میگذارند تا خود را بیشتر نشان دهند و صحنه را برای بهره برداری نا مشروع مردان آماده می کنند. آن ها به زن آزادی می دهند اما نه به معنای اصلی که بتوانند استعداد های خود را شکوفا کنند. بلکه به او آزادی می دهند تا روابط غیر قانونی جلوه دهند و این همان ظلمی است که در طول تاریخ به وی شده است.

۶ - کسب موفقیت :

انسان همواره میخواهد در میان مردم از جایگاهی در خور توجه برخوردار باشد چنین جایگاهی به دو صورت حقیقی و کاذب محقق می شود. موقعیت حقیقی در ارز تحصیل علم و فضائل اخلاقی بدست می آید. اما برخی از زنان که فاقد این ارزشها هستند با نمایش زیبایی ها و جاذبه های ساختگی خود سعی در جلب توجه دیگران می کنند. تا به کمبود های باطنی خود پاسخ دهند. غافل از آن که هیچ کس نمایش زیبایی های زنانه را دلیل بر شخصیت و جایگاه ارزشی او نمیگیرد و این یکی از مصادیق موقعیت های کاذب است. بی حجابی زن را صاحب فضیلت نمی کند بلکه از او عروسی میسازد که با رشد و تعالی فاصله ها دارد. ضمن این که موقعیت های حاصل از تحرکات جنسی تنها نزد بیماران دلانی به وجود می آورد که خود کمترین اعتباری ندارد. زن اگر محروم از فضائل و ارزشهای انسانی باشد اگر سراسر وجود خود را به طلا و زینت و ارزش های فاخر تزئین کند ذره ای بر موقعیت او در جامعه افزوده نخواهد شد چرا که هزار من تزئین و زیبایی به جو تقوا نمی ارزد.

نتیجه گیری :

بروز مساله بی حجابی در جامعه ای که دارای فرهنگ غنی دینی و مبتنی بر اخلاق و دستورات رفتاری در حوزه فردی و اجتماعی است. قابل تامل و بررسی بیشتری میباشد چرا که بروز و گسترش بد حجابی سلامت و امنیت جامعه را به طور جدی به مخاطره می اندازد. و تا نسل آتی در معرض تهدیدها و آسیب های این معضل اجتماعی قرار می گیرند. برای جلوگیری از پیشرفت این امر در جامعه عوامل و پیامدهای بد حجابی را نه تنها میبایست مورد بررسی قرار داد بلکه باید عملاً در جهت رفع آن وارد شد چرا که حرف و شعار بدون عمل کاری پیش نمیبرد. در این مقاله در ابتدا با بیان ضرورت و محسنات حجاب سعی بر آن شد که انگیزه مخاطب را در جهت رعایت حجاب بالا برده و سپس با بررسی عوامل عمده

شیوع بد حجابی زنان در حوزه فردی و اجتماعی مسئولیت هر فرد در هر پست و مقامی نسبت به پاکسازی جامعه از آثار ناشی از بد حجابی مطرح گردید. به امید جامعه امروز ما آماده ظهور حضرت صاحب الامر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) گردد.

فواد ، افرام البستانی ، فرهنگ جدید عربی ، فارسی ، مترجم : محمد بندر بیگی ، تهران ، انتشارات اسلامی ، دهم ۱۳۷۳

فهرست منابع

قرآن کریم

(۱) آریا زاده ، ناهید ، علل و پیامدهای بدحجابی ، استاد راهنما ، علیرضا اسدی ، عدم انتشار سطح ۲ ، جامعه الزهراء ، قم ، ۱۳۸۱

(۲) اسماعیلی ، مریم کریمی تبار ، مریم ، علل بدحجابی ، بانوان شیعه ، ۱۳۸۳

(۳) افرام البستانی ، مفاد ، فرهنگ جدید عربی - فارسی ، مترجم : محمد بندر بیگی ، تهران ، انتشارات اسلامی ، دهم ، ۱۳۷۳

(۴) جعفر پناه ، فاطمه ، علل بدحجابی در جوامع اسلامی ، استاد راهنما : خانم جوکار ، عدم انتشار سطح ۲ ، جامعه الزهرا ، قم ، ۱۳۸۸

(۵) جعفریان ، رسول ، رسائل حجابیه ، قم ، دلیل ما ، اول ، ۱۳۸۰

(۶) حسینی دشتی ، سید مصطفی ، معارف و معاریف ، تهران ، سپید موی اندیشه ، پنجم ، ۱۳۹۳

(۷) رشیدی ، حسین ، حریم عفاف ، قم ، دلیل ما ، اول ، ۱۳۸۵

(۸) شجاعی ، محمد ، درو صدف ، قم ، نشرمحیی ، یازدهم ، ۱۳۹۰

(۹) شرفالدین ، حسین ، ریشه یابی جامعه شناختی بی حجابی ، فته و اصول ، ۱۳۸۶

(۱۰) شریعت داری ، جعفر ، شمر و تفسیر لغات قرآن بر اساس تفسیر نمونه ، مشهد ، بنیاد پژوهش های اسلامی ، دوم ، ۱۳۸۱

(۱۱) صفی یاری ، مسعود ، راز حجاب ، قم ، نوالسجاد ، ششم ، ۱۳۸۹

(۱۲) غلامی ، علی ، مساله حجاب در جمهوری اسلامی ایران ، تهران ، دانشگاه امام صادق (ع) ، دوم ، ۱۳۹۳

۱۳) فتاحی زاده ، فتیحه ، حجاب از دیدگاه قرآن و سنت ، قم ، دفتر تبلیغات اسلامی ، دوم ، ۱۳۸۶

۱۴) فضلی زاده ، آذر ، ریشه ها و عوامل بدحجابی و بی حجابی در ایران و جهان ، استاد راهنما : سید حسین شفیعی دارابی ، عدم انتشار ، سطح ۲ ، جامعه الزهرا ، قم ، ۱۳۸۸

۱۵) فغانی ، شریفه ، آثار حجاب و ریشه‌های بی حجابی ، استاد راهنما : علیرضا اسدی ، عدم انتشار ، سطح ۲ ، جامعه الزهرا ، قم ، ۱۳۸۴

۱۶) مطهری ، مرتضی ، مساله حجاب ، تهران ، صدرا ، دهم ، ۱۳۹۰

۱۷) مهری زاده ، حسین فلسفه حجاب ، قم ، موسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی ، اول ، ۱۳۹۰